

Vyhlasenie o rozporoch

k návrhu Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 - 2025

Návrh Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025 sa predkladá s rozporom s Asociáciou zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky.

- 1. AZZZ SR zásadne požaduje doplnenie častí týkajúcich sa cezhraničnej prepravy batérií a akumulátorov v takom znení, aké bolo v predošlom POH SR na roky 2016 – 2020. Žiada udržať, resp. zvýšiť záväzné limity pre mieru minimálnej recyklačnej efektivity pri spracovaní a recyklácii olovených akumulátorov, proti doterajšiemu cieľu do roku 2020, podľa dosahovaných výsledkov pri spracovaní a recyklácii v SR; uviesť povinnosť pravidla preukazovania recyklačnej efektivity pri cezhraničnej preprave použitých batérií a akumulátorov; doplniť ako podmienku obmedzenia pri cezhraničnej preprave použitých batérií a akumulátorov tzv. ponukovú povinnosť vo vzťahu k existujúcim vnútroštátnym zariadeniam, ak ide o odpad určený na zhodnotenie – celkom 4 zásadné pripomienky.**

Vyjadrenie MŽP SR: Z dôvodu výhrady/upozornenia Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (PMÚ SR). V roku 2017 sa PMÚ SR formou listu predsedu obrátil na ministra životného prostredia s požiadavkou o odstránenie bariér vývozu nebezpečného odpadu, ktoré sú ustanovené v POH SR. PMÚ SR upozornil, že prostredníctvom opatrení a cieľov, ktoré sú nastavené v POH SR, Slovenská republika vytvorila bariéru pre voľný pohyb tovarov, resp. spôsobila deformáciu slovenského trhu. Zároveň predseda PMÚ SR vyzval ministra životného prostredia o prehodnotenie cieľov a opatrení v POH SR tak, aby boli dodržané právne predpisy ES.

Pravidlá výpočtu recyklačnej efektivity procesov recyklácie použitých batérií a akumulátorov ustanovuje Nariadenie komisie (EÚ) č. 493/2012 z 11. júna 2012 (ďalej len "nariadenie"), ktoré sa priamo uplatňuje vo všetkých členských štátoch. V zmysle uvedeného nariadenia subjekty zaoberajúce sa recykláciou oznamujú informácie požadované nariadením príslušným orgánom členského štátu v stanovených lehotách a príslušné orgány dotknutých krajín sú ako jediné oprávnené preverovať tieto údaje. Ďalej, v zmysle čl. 12 ods. 1 písm. c) Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 o preprave odpadu nie je možné vzniesť námietky krajinou odoslania voči preprave odpadu určeného na zhodnotenie ak existujú zodpovedajúce právne predpisy Spoločenstva a ak sa zhodnocovanie odpadu v krajine určenia uskutočňuje za takých podmienok, ktoré sú rovnocenné podmienkam v krajine odoslania. Zároveň, uvedená požiadavka presahuje požiadavky EÚ regulácie, takže môže byť považovaná za gold-plating. Vnútorňý trh Európskej únie (EÚ) je jednotný trh, v ktorom je zaručený voľný pohyb tovarov, služieb, kapitálu a osôb a v ktorom majú európski občania slobodu žiť, pracovať, študovať a podnikat.

Podľa článku 2 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva úlohou Spoločenstva je utvorením spoločného trhu, hospodárskej a menovej únie a uskutočňovaním spoločných politík a činností uvedených v článkoch 3 a 4 podporovať v celom Spoločenstve harmonický, vyrovnaný a trvalo udržateľný rozvoj hospodárskych činností, vysokú úroveň zamestnanosti a sociálnej ochrany, rovnoprávne postavenie žien a mužov, trvalý a neinflačný rast, vysokú úroveň

konkurencieschopnosti a zblížovania hospodárskej výkonnosti, vysokú úroveň ochrany a zlepšovania kvality životného prostredia, zvyšovanie životnej úrovne a kvality života, hospodársku a sociálnu súdržnosť a solidaritu medzi členskými štátmi.

V rámci cezhraničného pohybu odpadov Slovenská republika ako členský štát EÚ musí postupovať v súlade so zásadami a povinnosťami stanovenými v Zmluve o fungovaní EÚ, ako aj v súlade s článkom 35 a 36 predmetnej zmluvy.

Dodávame, že citovaný čl. 106 ZFEÚ nie je možné aplikovať, keďže pojednáva o špeciálnej kategórii podnikov, t.j. o "verejnoprávnych podnikoch a podnikoch, ktorým členské štáty priznávajú osobitné alebo výlučné práva" (a ďalej, ako uvádza tento článok, ani v tomto prípade nemôže členský štát zaviesť opatrenia v rozpore s čl. 101, 102).

Ministerstvo životného prostredia SR je v zmysle zákona o odpadoch príslušným orgánom pre cezhraničný pohyb odpadov. Z uvedeného vyplýva, že primárnou úlohou tohto orgánu nie je riešenie otázky ponuky a dopytu vo vzťahu k naplnenosti kapacít na spracovanie odpadov.

Ciele pri batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch nie sú určené z dôvodu, že sa práve rokuje o novom právnom rámci pre batérie a použité batérie, ktorý by mal platiť od 1.1.2022 a bude obsahovať zmeny v členení batérií a použitých batérií a zmeny v cieľoch zberu použitých prenosných batérií, ako aj cieľoch pre dosiahnutie recyklačných efektívít pri viacerých druhoch batérií, čo by mohlo zapríčiniť, v prípade uvedenia cieľov v rozpore s novým právnym rámcem, nesúlad POH SR s platnou legislatívou. Stanovené ciele v nariadení budú pre ČS platiť bez toho, či sú alebo nie sú uvedené v návrhu POH SR na roky 2021 – 2025.

2. AZZZ SR zásadne požaduje upraviť podmienky čerpania fondov tak, aby mohli podniky spravujúce odpad žiadať o podporu nielen pri kvantitatívnom zvýšení spracovaného odpadu, ale aj pri jeho kvalitatívnom spracovaní – jedna zásadná pripomienka.

Vyjadrenie MŽP SR: V rámci záväznej časti návrhu POH SR na roky 2021 – 2025 je uvedené nasledovné opatrenie: „Podporiť financovanie technológií na dosiahnutie vysokej úrovne recyklácie a spracovania použitých batérií a akumulátorov, používaných v automobilovom priemysle ako pohonné jednotky, ktoré sú v súlade s požiadavkami pre BAT so zodpovednosťou MŽP SR a MH SR. Pripomienka bola vysvetlená na rozporovom konaní a následne bola dňa 27.05.2021 AZZZ SR zaslaná odpoveď na otázku: „Z akého dôvodu je podpora v rámci operačného programu zameraná len na podporu tých zariadení, ktoré zároveň aj zvyšovali kapacitu zariadenia a nebola možná podpora na modernizáciu zariadení?“ MŽP SR sa v odpovedi vyjadrilo, že financovanie projektov v oblasti odpadového hospodárstva prostredníctvom Operačného programu Kvalita životného prostredia (OP KŽP) sa zameriava na budovanie nových kapacít pre recykláciu a vybraných spôsobov zhodnocovania odpadov. Samotné rekonštrukcie zariadení by mali byť hradené z vlastných zdrojov, ktoré si vytvára žiadateľ (podnikateľský subjekt). Iba v prípade, ak ide o rekonštrukciu, ktorej výsledkom je aj zvýšenie kapacity zariadenia na recykláciu alebo zhodnocovanie odpadov, môže byť táto rekonštrukcia oprávnená na financovanie prostredníctvom OP KŽP. Aj preto musia projekty v oblasti recyklácie odpadov podporené z OP KŽP prispievať k plneniu ukazovateľa „Zvýšená kapacita recyklácie odpadu“, ktorého definícia znie: „Ročná kapacita nových zariadení na recykláciu odpadu. Zahŕňa aj rozšírenie existujúcich zariadení“. Uvedený ukazovateľ patrí medzi spoločné ukazovatele výstupov, ktoré sú stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1300/2013 zo 17. decembra 2013 o Kohéznom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006.

3. MH SR žiada v Závaznej časti návrhu POH SR na roky 2021 – 2025 doplniť podporu vzniku nových zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov a nezameriavať sa len na existujúce zariadenia na energetické zhodnocovanie odpadov – celkom 3 zásadné pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: Návrh POH SR na roky 2021 – 2025 bol pripravovaný v súlade s cieľmi pre nakladanie s komunálnym odpadom a vychádza z požiadaviek ustanovených legislatívou v oblasti odpadového hospodárstva na úrovni EÚ. Odklon komunálnych odpadov od skládkovania smerom k energetickému zhodnocovaniu alebo k úprave odpadov pred skládkovaním nie je z pohľadu budúcnosti udržateľné a nie je to v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a záväzkami voči EÚ. Vzhľadom k tomu, že Slovenská republika s najväčšou pravdepodobnosťou nesplní cieľ pre prípravu na opätovné použitie a recykláciu na úrovni 50 % pre rok 2020 a v súvislosti s odporúčaniami Európskej komisie zamerať sa na vyššie priečky hierarchie odpadového hospodárstva, presadzujeme v návrhu POH SR zameriavať sa na predchádzanie vzniku odpadov v súlade s Programom predchádzania vzniku odpadov na roky 2019 – 2025, opätovné použitie, prípravu na opätovné použitie a recykláciu.

MŽP SR si dalo v roku 2020 vypracovať odborné vyjadrenie „Analýza potenciálu energetického využitia odpadov v SR“ Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline s predmetom štúdie zistiť:

- Aká je využiteľná kapacita zariadení, ktoré sú v súčasnosti v prevádzke a či by ich bolo možné využiť na energetické zhodnocovanie odpadov.
- Aké kapacity na energetické zhodnocovanie odpadov bude potrebné v rámci SR ešte vybudovať, aby SR legislatívne ciele mohla splniť.

Štúdia uvádza, že klasické spaľovne sú v súčasnosti na území SR dve - Odvoz a likvidácia odpadov, a.s. Bratislava (skrátene OLO, a.s.) a Kosit a.s. Košice. Skúsenosť s využívaním spaľovní v zahraničí signalizuje, že nové kapacity by mohli v budúcnosti zostať nevyužitú. Analýza sa preto zamerala predovšetkým na energetické využitie odpadov tak, aby sa využili existujúce teplárenské, ale aj iné energetické prevádzky, nie iba spaľovne odpadov. Posúdenie týchto možností v rámci SR z pohľadu technického a ekonomického je predmetom tejto štúdie. Už realizované opatrenia MŽP SR v odpadovom hospodárstve, ako aj plánované opatrenia uvedené v návrhu POH SR majú napomôcť k zvyšovaniu recyklácie a taktiež k smerovaniu sa k vyšším priečkam hierarchie odpadového hospodárstva. Doplnením týchto opatrení by malo byť energetické zhodnotenie zvyškového odpadu, ktorý je potrebné odkláňať od skládkovania aj v súvislosti s ostatnými cieľmi v odpadovom hospodárstve.